

želni zbor, pa tudi jez je nimam, da bi zastonj kričal. Ta dežela je molčala; potrpežljivo in brez kacega mrmanja se je uklanjala povikšanim davkom, dokler je mogla; toda nazadnje se pa je povsod očitno pokazalo, da tolicih bremen več nositi ni mogoče. Slišali smo unidan, ko je bil razgovor o tem, „za koliko ima dežela terjati državno denarnico?“ — kako radi so državi pomagali nekdanji stanovi; kako so vedno imetek naše domovine pokladali na oltar večje domovine, ako je zahteval državni vladar. Ali slišali smo pa tudi, — da bi tako ne! — da niso dobili, česar se jim je bilo nadjati. (Dobro!) Čist, brez črnega madeža je naše zgodovine list, kar se tiče davkov; nikdar se nismo branili, nikdar ustavljali; ni bilo ne hrupa, ne upora, in to mi danes daje srce, da sem povzdignil glas, (živa pohvala), ker nas pesté okolnosti, katerih ni več prebiti mogoče, in da vsaka beseda, ki se je danes izrekla, ali se izreče kdaj prihodnjič, ni družega kakor najresnejša skrb v posamesnem za domovino, ktera mala domovina je važen ud vsega telesa. (Dobro! dobro! dobro!)

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Celja. † — Rogati pust, čeravno kratek pa tolst, se je letas zopet prav dobro nosil in svojo nalogo prav lepo dovršil. Z žvenklječimi kraguljčki, ki si jih je menda kolj od vseh letošnje zimo minujočih sanjkavcev po celem Slovenskem izposodil in svoj kroglovati život ž njimi ovesil, se je klatil okoli po mestih, trgih in vaseh, in tu kaki „ball“, tam kako „ohcet“, tukaj kak „narrenabend“, tamkaj kaki „furež“ aranžiral; povsod pa, kamor je prisopihal, izbudil je glasno, nepozabljivo veselje. Če je tudi tam pa tam kterege pobodel, mu vendar ni toliko délo; hitro je segel v svojo torbico, privlekel vèn zdravila, kteremu se pravi „klin s klinom“ in koj mu je rekonvalescent zopet sledil z drugimi veselimi pustnjaki. — Prišel je tudi k nam v čitavnico našo, je potrkal na duri ter prosil, da sme vstopiti. Dovolili smo mu, pa poprosili smo ga, da najpopred svojo norčavo obleko sleče in jo v „garderobi“ tačas shrani, in se le s svojim prijaznim licem veselivcem pridruži. In res, oveselil, da očaral je vse, kamor je prišel, staro in mlado. — Kako je veselja plamen na Laškem podpihal, že prelubi čitatelji „Novic“ tako veste. Ko smo 2. februarja domá v čitavnici tudi mi Celjani Vodnikov spomin obhajali, je tako dolgo, dokler je prava slovesnost trpela, mirno v kotu za pečjo tičal, po dokončani svečanosti pa je začel zopet rogoviliti in deležnike „besede“ po poslopji goniti, da jim je vroči pot s čela kapal. Kar smo Vodniku v spomin napravili, je to-le: g. tajnik stopi pred društvo ter govori prav navdušeno o Vodnikovih zaslugah za naš materni jezik in za slovstvo naše, nazadnje pa deklamira njegovo „Ilirija oživljena“, ktero so tudi potem pevci prav dobro zapeli. Vse je bilo radostno in srčno sprejeto. Vodniku pa, kterege slika je bila lepo z laborom ovenčana in z lučicami obdana, je po sobah glasno „slava“ donela.

8. svečana smo imeli besedo v Žavcu. Mnogo o njej pisati, mi čas in prostor v „Novicah“ ne dopuščata. Kdor je bil na Laškem, ali je popis laške besede bral, in je tudi žavske se udeležil, vé, ali pa naj zvé, da so Žavčanje vredni sorodniki Laščanov in ž njimi enake vrste, enake veljave, enake krvi. Kar je bilo posebnega, je v kratkem to-le: V krasno okinčanih sobah žavskega župana častitega gosp. Janič-a je pozdravil mnogobrojno družbo čitavničnih udov in drugih gostov od vseh strani in prav lepi venec večidel žavskih gospá in gospodičin v prelepem in navdušenem

govoru vrli Slovenec in odbornik naš častiti gospod Ivan Žuža, Žavčan, kateri pozdrav je odzdravil tajnik naš v kratkih in krepkih besedah. Po navadnem petji, med in po plesu so pa, da od družega ne govorim, žavski pevci pod vodjem domačim učiteljem gosp. Fr. Kovačem veselivce s svojim krasnim petjem tako razveseljevali, da jim je bila od vseh strani zaslužena vroča hvala. Še le proti jutru je že vès trudni pust sam plesavce, pevce in pivce razgnal. Slava Žavčanom! srčna hvala Vam, v vrtu savinske doline bivajočim Slovencom!

Pisal bi rad o obletnici naše čitavnice, ki smo jo obhajali pustni pondeljek 16. sveč., pa naj iz nje raje le, kar je najvažnejšega in imenitnega, povem; „Novice“ in njih čitatelji mi gotovo ne bodo zamerili. Lepega spôla bilo jih je toliko, da še pri nobeni naših besed ne toliko. Govoril je prečastiti gosp. Davorin Terstenjak. Vreden bi bil govor vès in cel natisnjen biti; al ker še slovenskih hitropiscov v Celji nimamo, naj le jedro govora priobčim. Pozdravivši goste je govoril o osodi jezikov in je djal, da noben narod izprva ni svojega jezika prav cenil, in pravice, ki mu gré, skazoval. Tako so Rimljani rajše grški jezik, Nemci dolgo časa francozki govorili, in še le čez leta in leta so svoj lastni materni jezik izza peči poklicali in ga za mizo posadili, in taka je bila tudi z našim domačim slovenskim jezikom. Pa zdaj mu po milosti in pravičnosti Njih Veličanstva, našega svetlega cesarja milejše solnce sije, in so se mu drugim jezikom enake pravice podelile, po katerih besedah se govornik proti sliki Njih Veličanstva obrne in trikrat „hvala, slava, živili“ zakliče. Nato so pevci „cesarsko pesem“ zapeli, ki je bila stojé s trikratnim gromečim „živio“ sprejeta. — Tudi iz Maribora in Varaždina smo dobili brzopisne pozdrave od ondašnjih bratov Slovanov. Potem je vzel zopet veseljubudni pust gêslo v roke in je vladal celi večer do juternje zore tako dobro, da mu vsi še sedaj, ko že več dni v pepelnjaku svoje enoletno spanje spi, prav srčno hvalo vemo.

Iz Celja. (Oznanilo.) 4. nedeljo v postu, to je, 15. marca t. l., bo v čitavnici naši zopet „beseda“, h kateri se čč. gg. družbeniki s tem srčno vabijo.

Iz Kamnika 28. svečana. † — Naj se enkrat tudi kamnišk dopisnik oglasi pa enmalo pobrba v mestne naše zadeve poprejšnih časov, ki pa nas bolé še dandanašnji. Velika napaka prejšne mestne županije je bila, da se vsak tujec, kdor je le hotel, vgnjezdil je v naše mesto — brez dovoljenja. S tem pa smo dobili beračev na glavo, da je groza; če nas ne bojo njih otroci s beračunstvom snedli, nas bojo potem, ko odrastejo, iz mesta pregnali, če nam jih cesar poprej v smodnišnico (delavnico strelnega praha) ne vzame. Ko bi se sam ubogi starčki klatili s beraško mavho po mestu, bi še potrpeli; al tako je vsake druge sodrge dovelj in sto nerodnosti, ktere izvirajo od take drhali. Pač treba bi bilo ostre postave, da vsaka soseska naj svoje uboge redí, in kmali bo silnega beračunstva konec. Dokler pa te postave ni, naj bi naš mestni g. župan, kteremu je blagor našega mesta pri srcu, po izgledu ljubljanskega mesta postavil beraškega straha, da bi bil potepuhom prav pridno za petami. Tudi bi se dali tuji gostači po imenu in stanu lahko zvediti, ako bi se natisniti dale pripravne pôle, na ktere bi se zapisalo vse, kar nadpis te pôle terja; vsak hišen gospodar naj bi vsako leto dobil tako pôlo z zaukazom, da zapiše vsacega, kogar ima v svoji hiši; kdor nima pravice stanovanja pri nas, bi se potem lahko odpravil iz našega mesta. — Toliko za danes; drugikrat znabiti da omenim naših dolgov, — naših mestnih računov, ki se vendar morebiti še rešijo pred sodnim dnevom, — naših kupčijskih barantij, ki so nam ostale tudi kot zapuščina

nekdanje mestne gosposke; danes le še to, da tudi mi utegnemo čitavnico dobiti, ker dva moža, do katerih imamo popolno zaupanje, sta začela v svojo skrb jemati to domačo napravo, katero povsod nekako veselejše življenje rodi kakor „zastaréle kazine“.

Iz Ljubljane. Da tudi mi kakor v Gradcu, Mariboru itd. spodobno obhajamo tisočletnico, kar sta aposteljna sv. Ciril in Metod Slovencom prižgala luč sv. krščanske vere in jim Božjo besedo oznanovala v domači besedi, bode po preprijaznem dovoljenju svetlega našega gospoda knezoškofa slovesna péta maša v tukajšni véliki cerkvi v pondeljek, to je, 9. dne t. m. Vabijo se k temu cerkvenemu opravilu vsi, ki zveličavni ta spomin obhajati želijo. — Na čast temu zgodovinskemu dnevu, da sta oznanovavca sv. vere postavila tudi temelj slovanskemu slovstvu, bo čitavnica naša tudi pohlevni svoj delež donesla z „besedo“ prihodnjo nedeljo zvečer, ki jepredvečer cerkvenega godú.

— V četrtek se je na podlagi 20. oktobra 1860 dana ustava od 26. svečana praznovala s slovesno mašo, ki so jo služili svetli gospod knezoškof; popoldne je bil obed v gostivnici kolodvorni, pri katerem se je snidla večina poslancov, ki so izrazovali svoje občutke z mnogimi napitnicami, med katerimi je na Njih Veličanstvo cesarja, presvitlo cesarico in vso rodovino cesarsko prva bila, za katero so sledile napitnice na ustavo, gosp. državnega ministra, deželni zbor, c. kr. deželno vlado in gosp. načelnika njenega, ki pa zavoljo bolezni ni mogel pričujoč biti, na gosp. deželnega glavarja, na našo deželo in narod njeni, mesto ljubljansko in namestništvo njegovo (ki jo je slovenski napil gosp. dr. Toman), na volivce deželnih poslancov (ki jo je napil gosp. Dežman tudi slovenski), in na vse prijatle Krajne.

— Gosp. dr. Toman je prejel iz Križevca na Hrvaškem diplom, po katerem mu križevačka županija naznanja, da ga je za zasluge njegove za vseslovanstvo in osobito za jugoslovanstvo izvolila za svojega častnega člana.

— Nepozabljivi nam gospod dr. Schrott, ki je, kakor so „Novice“ naznanile, že davnej izvoljen c. kr. medicinalni svetovavec primorski, je v pondeljek zapustil Ljubljano in se podal v Trst na mesto svoje nove službe. Začasni naslednik njegov v Ljubljani je gosp. dr. žl. Andriolli, bivši c. kr. okrožni medicinalni svetovavec v Gorici.

— Danes (v torek) je umrl gosp. kanonik Janez Schlacker, bivši vodja normalnih šol ljubljanskih in načelnik kranjske hranilnice.

— Oni neznani gospod, ki je pod prislovico „Naprej zastava Slave“ napev zložil na razpisano pesem „Kdo je mar“ in so ga pražki gospodje sodniki za tretjega prvaka spoznali, nam je dovolil, da smemo razpečatiti listek. Storišči to najdemo ime — dr. Gustav Ipavic, ki je brat gospod dr. Benamina Ipavca. Svesti smo si, da bo ta novica razveselila vse, ki tudi dr. Gustav Ipavcove pesmi že davnej visoko cenijo, ker to priznanje veljavnih mojstrov pražkih potrjuje, da res zasluži dobro ime, ki ga med Slovenci že davnej vživa kot skladnik domačih pesem.

— (Odgovor na vprašanje poslednjih „Novic“). Res je, da v „Laib. Zeitg.“ je večidel le sama „magazinska žitna cena“; al zakaj se tudi tržna cena ne razglaša, je med drugimi vzroki posebno ta, da se na trg ne pripeljuje dosti domačega žita; le redko kak voz žita pride na sejmišče, tujega žita pa zvun v magazinih tukaj še viditi ni. Da se pa semensko žito, ki se ga tu in tam kak žakelj poprodá, ne sme v navadno ceno

staviti, je razumno samo po sebi, ker je to žito mnogo dražje mimo navadnega žita, in bi lahko velik razloček med navadno, magazinsko in tržno ceno nastal. To pa že zatega voljo ne sme biti, ker ljubljanska žitna cena vojaškim gospóskam v prerajtbo raznih vojaških plačil služi in je toraj mestna gospóska v tem obziru le za poprečno navadno ceno odgovorna; to je tudi poglavitni namen, da se cena razglaša v „Laib. Ztg.“ Tudi naj bo omenjeno, da se gola tržna žitna cena vsaki tržni dan c. kr. dnarstvenemu ministerstvu naznanja, in se tedaj, kadar se na sejmišču nič ne prodá, ali celó tjè nič žita ne pripelje, ministerstvu naznati mora, zakaj se nič ni pripeljalo ali nič prodalo. Sicer pa je res želeti, da bi se pot našla, po kateri bi se o naši domači trgovini kaj več izvedilo, kakor je po uradnih potih doslej našim trgovcom in poljedelcom zvediti moč bilo. Naj gospod vprašatelj, ki je s svojim vprašanjem gotovo dobro misel sprožil, posvetuje kako in kaj; menda mu podpore od ktere si bodi strani ne bo manjkalo.

J. G-k.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Naša laška armada se bode zmanjšala za 18.000 mož, in sicer tako, da vsaka kompanija bode štela le 80 prostakov (gmajnarjev), tretji batalijoni pa se vrnejo domú in vsaka njih kompanija bo zmanjšana na 20 prostakov. — Bralo se je po časnikih, da tudi laška vlada misli zmanjšati svojo armado. — „Medic. Wochensch.“ za gotovo trdi, da je profesor dr. Miklošić izvoljen predsednik šolskega svetovavstva; sedanji podminister bar. Helfert ima priti v državno svetovavstvo, oddelek ministerstva „za bogočastje in nauk“ pa se ima na novo osnovati. — Kakor se bere po časnikih, delajo deželni zbori pridno, vendar jih je še malo začelo v očitnih sejah obravnavati vladne predloge, kakor na pr. občinsko postavo itd., ker vse te stvari se marljivo pretresajo v odsekih, preden pridejo v občni zbor. Da bi do konca tega mesca, ko imajo nek že nehati deželni zbori, zmagali velike svoje naloge, ni skor misliti. — Deželni zbor v Lvovu je spet odložen do 15. sušca; zakaj, se nič prav ne vé. — Punt na Poljskem se po najnovejših novicah še čedalje bolj razširja, tako, da celi svet gleda zdaj na Poljsko in so vse druge dogodbe se nekako poskrile pred tem, kar se ondi godí. Vlada francozka in angležka se s pismom in besedo delate silno prijazne Poljakom; dosihmal ste menda le to opravile, da ste prusko vlado, ki je hotla ruski djansko na pomoč hiteti, nekoliko vstrašile; avstrijska vlada se zvesto drži svojega načela, da ne omahuje na nobeno stran in da je kakor Poljakom tako tudi Rusom naznanila, da ne dopušča, da bi vojaki te ali une armade prestopili mejo avstrijsko. Vojskovodja Mieroslavski je iz Pariza prisel v obleki vinskega trgovca zmuznil se čez prusko mejo na Poljsko, kjer je 18. sveč. prevzel više poveljstvo poljskih ustajnikov. Ogerskega generala Klapka pa nek ne bo na Poljsko, kakor se je mislilo, ker nima upanja, da bi zmagal upor. Iz Petrograda je 25. sveč. prišel ukaz ruskega cara, da se, naj veljá kar hoče, v 10 dneh zatare ustaja. — Iz Carigrada so se poslednje dni slišale Črnogorcom ugodne novice; poslanci kneza črnogorskega, ki so se unidan podali v Carigrad, so dosegli svoj namen pri turški vladi, da se ne bojo turške strelnice delale v Črnigori in da tisti dolgoletni razpor zavoljo meje črnogorske proti Turčii se bo skusil poravnati s tem, da se podá komisija na mesto, ogleda svet, ki ga zahtevajo Črnogorci, in potem skusi poravnati ta večletna pravyda.